

ЗП 04/25



ЗАВОД ЗА ЗАШТИТУ ПРИРОДЕ СРБИЈЕ
11070 НОВИ БЕОГРАД
Јапанска 35

Предмет: План управљања заштићеним стаништем "Глинара" за период од 2025.-2035. године

Поштовани,

У складу са Одлуком о проглашењу заштићеног станишта „Глинара“, број: 501-111/24-С, 16. септембра 2024. године, достављамо **План управљања заштићеним стаништем "Глинара" за период од 2025.-2035. године**



Удружење "Зелено плави коридори"

Београд, 07.03. 2025. године

УДРУЖЕЊЕ ГРАЂАНА "ЗЕЛЕНО ПЛАВИ КОРИДОРИ"

**ПЛАН УПРАВЉАЊА ЗАШТИЂЕНИМ СТАНИШТЕМ
"ГЛИНАРА" ЗА ПЕРИОД ОД 2025.-2035. ГОДИНЕ**



Март 2025.године

САДРЖАЈ:

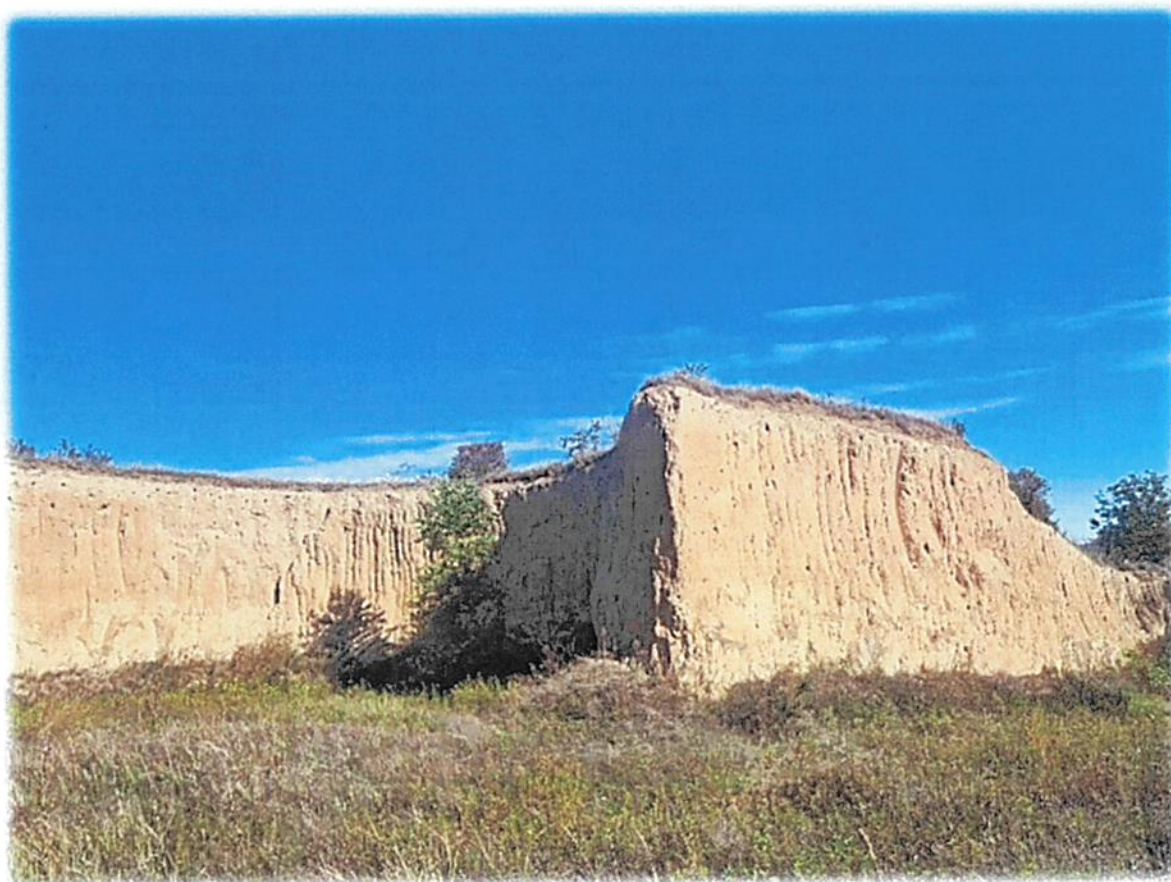
1. УВОД	4
2. ГЕОГРАФСКИ ПОЛОЖАЈ ПРИРОДНОГ ДОБРА	5
3. ГРАНИЦЕ ПРИРОДНОГ ДОБРА	6
4. ПОВРШИНА.....	7
5. ВЛАСНИШТВО.....	7
6. ВРЕДНОСТИ ПРИРОДНОГ ДОБРА.....	8
7. КАТЕГОРИЈА ПРИРОДНОГ ДОБРА ПРЕМА КЛАСИФИКАЦИЈИ НАЦИОНАЛНОГ ЗАКОНОДАВСТВА И СВЕТСКЕ УНИЈЕ ЗА ЗАШТИТУ ПРИРОДЕ (IUCN)	13
8. МЕЂУНАРОДНИ СТАТУС ПРИРОДНОГ ДОБРА.....	14
9. ИСТОРИЈАТ ЗАШТИТЕ ПОДРУЧЈА.....	14
10. ОПИС ЛОКАЛИТЕТА – РЕЖИМ ЗАШТИТЕ III СТЕПЕНА И МЕРЕ ЗАШТИТЕ.....	14
11. КОНЦЕПТ ЗАШТИТЕ.....	16
12. СМЕРНИЦЕ ЗА УНАПРЕЂЕЊЕ- ПРЕПОРУКЕ ЗАВОДА ЗА ЗАШТИТУ ПРИРОДЕ СРБИЈЕ.....	17
13. МОГУЋЕ ПЕРСПЕКТИВЕ ОДРЖИВОГ РАЗВОЈА.....	19
14. ДУГОРОЧНИ ЦИЉЕВИ ЗАШТИТЕ, ОЧУВАЊА И УНАПРЕЂЕЊА И ОДРЖИВОГ РАЗВОЈА.....	20
15. ПРИОРИТЕТНЕ МЕРЕ И АКТИВНОСТИ НА УПРАВЉАЊУ ЗАШТИЋЕНИМ СТАНИШТЕМ „ГЛИНАРА“ ЗА ПЕРИОД ОД 2025. ДО 2035. ГОДИНЕ.....	22
16. ФИНАНСИРАЊЕ.....	23
17. РЕАЛИЗАЦИЈА ДЕСЕТОГОДИШЊЕГ ПЛАНА УПРАВЉАЊА	23
18. ПЛАНИРАНЕ АКТИВНОСТИ НА ОДРЖИВОМ КОРИШЋЕЊУ ПРИРОДНИХ ВРЕДНОСТИ, РАЗВОЈУ И УРЕЂЕЊУ ПРОСТОРА	27
- студијско-истраживачка, програмска, планска и пројектна документација потребна за спровођење планских активности.....	28
- активности на промоцији вредности заштићеног подручја.....	28
- сарадња са локалним становништвом и другим корисницима простора на подручју заштићеног станишта.....	28
- активности и мере на спровођењу плана са динамиком и субјектима реализације плана управљања и начин оцене успешности његове примене	28
- смернице за унапређење.....	29

- кадровска и техничка опремљеност управљача.....30
- процена потребних средстава за спровођење мера заштите.....31

**19. ПРЕДМЕР И ПРЕДРАЧУН РАДОВА И АКТИВНОСТИ НА ЗС“ ГЛИНАРА“ ЗА ПЕРИОД
ОД 2025.-2035. ГОДИНЕ**

1. УВОД

Законом о заштити природе, („Службени гласник РС“, бр. 36/09, 88/10, 91/10- испр, 14/2016,95/2018- др. закон и 71/2021) заштићено станиште „Глинара“ дефинисано је као заштићено станиште, категорисано као заштићено подручје III категорије. Заштићено станиште се дефинише као: „Заштићено станиште је подручје које обухвата један или више типова природних станишта значајних за очување једне или више популација дивљих врста и њихових заједница.“ (члан 32. став 1. Закона о заштити природе „Службени гласник Републике Србије“, бр 36/2009, 88/2010, 91/2010–исправка, 14/2016, 95/2018 - други закон и 71/2021).



Слика 1. лесни одсек на станишту Глинара

На основу члана 41а. став 4. Закона о заштити природе („Службени гласник РС“, бр. 36/09, 88/10, 91/10- испр, 14/2016,95/2018- др. закон и 71/2021), члана 86. став 4. Закона о локалној самоуправи (Службени гласник РС“, број 129/07), члана 12. Закона о главном граду („Службени гласник РС“, бр. 129/07, 83/14 и 101/16-др. закон, 37/19 и 111/21-др. закон) и члана 31. Статута града Београда („Службени лист града Београда“, бр. 39/08, 6/10 и 23/13 и „Службени гласник РС“, број 7/16 – Одлука УС, „Службени лист града Београда“, број 60/19), Скупштина града Београда, на седници одржаној 16. 09. 2024.

године донела је Одлуку о проглашењу заштићеног станишта „Глинара“, број 501-111/24-С од 16.09.2024. године („Службени лист града Београда“, број 114-9/2024).

Одлуком о проглашењу заштићеног станишта „Глинара“, број 501-111/24-С од 16.09.2024. године (члан. 7) заштићено подручје се поверава на управљање Удружењу "Зелено плави коридори".

На десетогодишњи план за заштићено станиште "Глинара" за 2025. годину, биће затражена сагласност Секретаријата за заштиту животне средине, Градске управе града Београда.

Завод за заштиту природе Србије предлажио је простор Глинаре као заштићено подручје – Заштићено станиште које испуњава циљеве заштите станишта према чл. 32. Закона о заштити природе („Службени гласник РС“, бр. 36/2009, 88/2010, 91/2010-исправка, 14/2016, 95/2018-други закон и 71/2021) и то:

1. заштита угрожених и ретких типова станишта, екосистема и/или аутохтоних дивљих врста на националном и/или међународном нивоу;
2. обезбеђивање повољног стања популација аутохтоне дивље врсте и/или врста;
3. омогућавање несметаног одвијања неке од животних фаза аутохтоних дивљих врста (парење, гнежђење, подизање младунаца, презимљавање и друго);
4. заштита крајње угрожених и рањивих врста;
5. омогућавање протока гена између популација врсте;
6. обезбеђивање миграторних путева и одморишта;
7. омогућавање научних истраживања, управљања популацијама и образовање.

За Заштићено станиште „Глинара“ утврђује се III (трећа) категорија – заштићено подручје локалног значаја. Налази се на подручју општине Палилула – град Београд, К.О. Вишњица. Обухвата површину од 30 ha 38 a 33 m², на којој се утврђује режим заштите III (трећег) степена.

2. ГЕОГРАФСКИ ПОЛОЖАЈ ПРИРОДНОГ ДОБРА

Режим заштите III (трећег) степена дефинисан је на целој територији заштићеног подручја.

Глинара се налази на територији општине Палилула, у североисточном делу града Београда, у окуци Дунава низводно од града, у насељу Вишњица (Вишњичка коса), на око 7 km од центра Београда. Највиша тачка је 196 m (Попова страна).

Граничне тачке	X	Y	E	N
Север	464478	4963700	20° 33' 02"	44° 49' 33"
Запад	464373	4963244	20° 32' 58"	44° 49' 18"
Исток	464984	4962807	20° 33' 26"	44° 49' 04"
Југ	464490	4962625	20° 33' 03"	44° 48' 58"
Централна тачка	464657	4963130	20° 33' 11"	44° 49' 14"

3. ГРАНИЦЕ ПРИРОДНОГ ДОБРА

Географски посматрано, заштићено подручје се налази унутар граница које су дефинисане следећим правцима:

Граничне тачке	X	Y	E	N
Север	464478	4963700	20° 33' 02"	44° 49' 33"
Запад	464373	4963244	20° 32' 58"	44° 49' 18"
Исток	464984	4962807	20° 33' 26"	44° 49' 04"
Југ	464490	4962625	20° 33' 03"	44° 48' 58"

Централна тачка	464657	4963130	20° 33' 11"	44° 49' 14"
-----------------	--------	---------	-------------	-------------

Опис границе: Граница Заштићеног станишта „Глинера“ почиње од најјужније тачке добра тј. од тромеђе катастарских парцела бр. 2015/64, 2015/115 и 2015/49 (КО Вишњица) и наставља у смеру севера спољашњом границом кп: 2015/49, 2015/48, 2015/34, 2015/28, 2015/27, 2015/26, 2015/25, 2015/24, 2015/23, 2015/22, 2015/21 до кп 2103 коју пресеца у тачкама са координатама X=464569 Y=4963098 и X=464573 Y=4963101 одакле наставља ка северу спољном границом кп: 1824/88, 1824/87, 1824/86, 1824/85, 1824/84, 1824/83, 1824/82, 1824/81, 1824/80, 1824/64 до кп 1824/68 коју пресеца у тачкама са координатама X=464533 Y=4963414 и X=464537 Y=4963416 одакле наставља ка северу спољном границом кп: 1824/28, 1824/27, 1823, 1824/23, 1823 до најсеверније тачке добра тј. тромеђе кп 2109, 1822, 1823. Одавде граница наставља ка југу спољном границом кп: 1823, 1812, опет 1813, 1824/43, 1824/42, 1824/68, 1824/51, 1824/45 до тачки са координатама X=464752 Y=4963161 и X=464755 Y=4963162 одакле наставља ка југу спољном границом кп: 1824/49, 1824/50, 1824/45, 1824/94, 1824/95, 1824/96, 1824/97, 2103, 1824/99, 1824/102, 1824/103, 1824/104, 1824/105, 1824/106, 1824/107, 1824/101, 1824/100 до тромеђе кп 1824/100, 2103 и 2105 где пресеца кп 2103 у тачкама са координатама X=464860 Y=4962709 и X=464854 Y=4962706 одакле наставља ка западу спољном границом кп: 2015/63, 2015/62, 2015/61, 2015/60, 2015/59, 2015/58, 2015/57, 2015/56, 2015/55, 2015/54, 2015/53, 2015/52, 2015/51, 2015/50, 2015/49 до почетне тачке описа границе тј. тромеђе катастарских парцела бр. 2015/64, 2015/115 и 2015/49 (КО Вишњица).

Списак парцела на општини ПАЛИЛУЛА, К.О. Вишњица: 1812, 1823, 1824/23, 1824/27, 1824/28, 1824/29, 1824/30, 1824/31, 1824/32, 1824/33, 1824/34, 1824/35, 1824/36, 1824/37, 1824/38, 1824/39, 1824/40, 1824/41, 1824/42, 1824/43, 1824/45 (део), 1824/49, 1824/50, 1824/51, 1824/55, 1824/56, 1824/57, 1824/58, 1824/59, 1824/60, 1824/61, 1824/62, 1824/63, 1824/64, 1824/68 (део), 1824/80, 1824/81, 1824/82, 1824/83, 1824/84, 1824/85, 1824/86, 1824/87, 1824/88, 1824/89, 1824/90, 1824/91, 1824/92, 1824/93, 1824/94, 1824/95, 1824/96, 1824/97, 1824/99, 1824/100, 1824/101, 1824/102, 1824/103, 1824/104, 1824/105, 1824/106, 1824/107, 2015/21, 2015/22, 2015/23, 2015/24, 2015/25, 2015/26, 2015/27, 2015/28, 2015/34 (део), 2015/35, 2015/36, 2015/37, 2015/38, 2015/39, 2015/40, 2015/41, 2015/42, 2015/43, 2015/44, 2015/45, 2015/46, 2015/47, 2015/48, 2015/49, 2015/50, 2015/51, 2015/52, 2015/53, 2015/54, 2015/55, 2015/56, 2015/57, 2015/58, 2015/59, 2015/60, 2015/61, 2015/62, 2015/63, 2103 (део).



Слика 2. Постављање табљи за обележевање граница подручја

4. ПОВРШИНА

Укупна површина Заштићеног станишта „Глинару“ износи: 30 ha 38 a 33 m². на којој је успостављен режим заштите трећег (III) степена.

5. ВЛАСНИШТВО

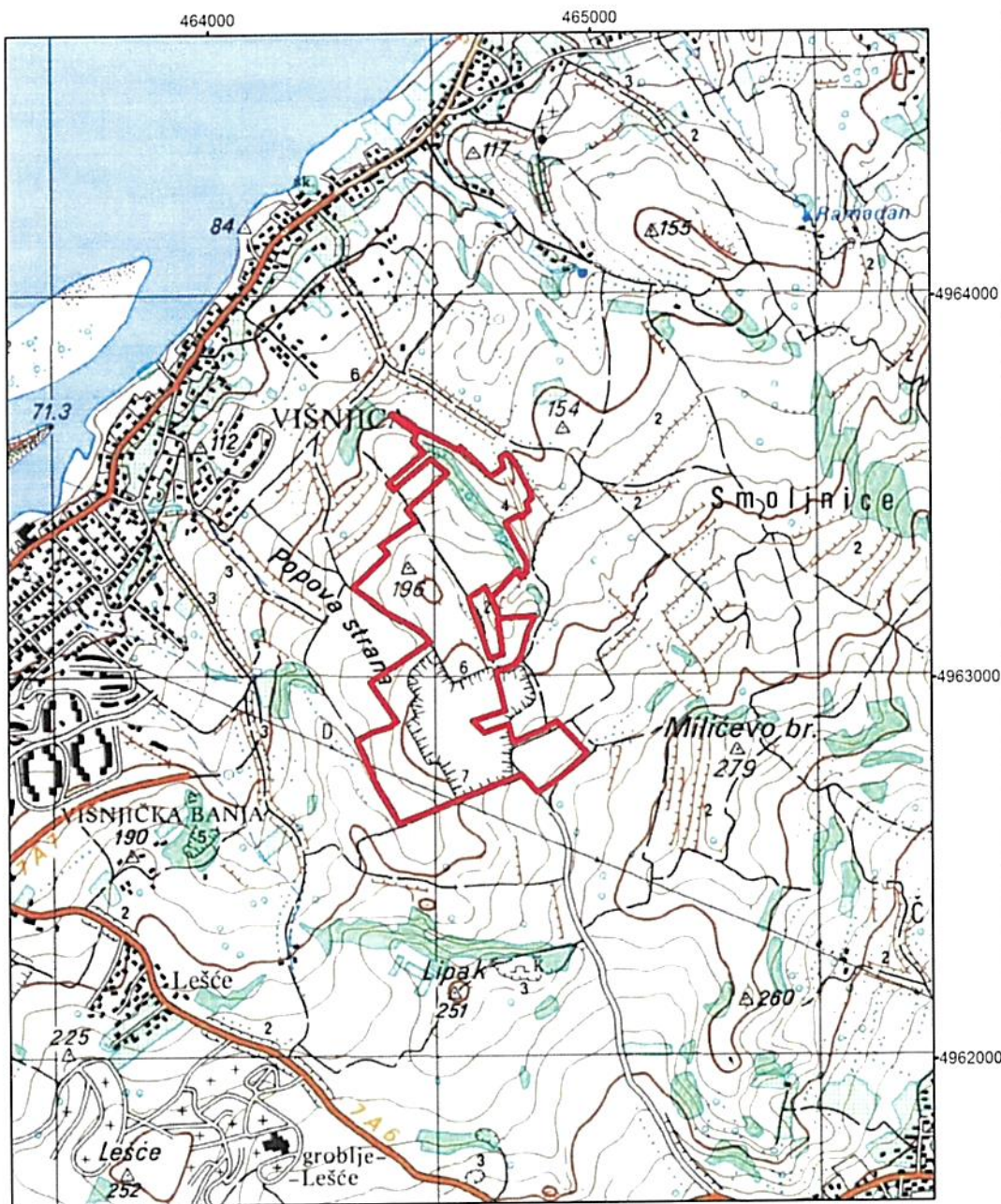
Према подацима Републичког геодетског завода највећа површина заштићеног станишта је у јавној својини – 14 ha 83 a 32 m² (48,82%), у државном власништву је 10 ha 87 a 31 m²

(35,79%), док је у приватном власништву свега 15,39% површине заштићеног подручја, односно 4 ha 67 a 70 m².

Врста власништва	Површина	Учешће (%)
Јавна својина	14 ha 83 a 32 m ²	48,82
Државна	10 ha 87 a 31 m ²	35,79
Приватна	4 ha 67 a 70 m ²	15,39
Укупно	30 ha 38 a 33 m ²	100,00

ЗАШТИЋЕНО СТАНИШТЕ „ГЛИНАРА“

-КАРТА РЕЖИМА ЗАШТИТЕ-
1 : 15 000



Легенда:

- Граница Заштићеног станишта „Глиноара“
- Режим заштите III степена

6. ВРЕДНОСТИ ПРИРОДНОГ ДОБРА

На Заштићеном станишту „Глинара“, у чијем северном делу доминира лесни одсек дужине 550 метара, настао вештачким путем, са околним фрагментима степе, на основу литературних података и теренских истраживања Завода за заштиту природе Србије (2021-2022. године), забележене су 53 врсте биљака, 65 врста инсеката, 7 врста водоземаца, 7 врста гмизаваца и 55 врста птица.

Од укупног броја евидентираних врста, према Правилнику о проглашењу и заштити строго заштићених и заштићених дивљих врста биљака, животиња и гљива утврђено је следеће:

- 6 врста биљака има статус заштићених дивљих врста,
- 11 врста инсеката има статус строго заштићених дивљих врста,
- у односу на 7 врста водоземаца, 6 је строго заштићено а 1 је заштићена врста,
- 4 врсте гмизаваца су строго заштићене,
- у односу на 53 врсте птица, (9 су строго заштићене и 14 је заштићено.

на анексима Директиве о стаништима (Директива 92/43/ЕЕС о очувању природних станишта и дивљих биљних и животињских врста) се налазе:

- 4 врсте инсеката,
- 7 врста водоземаца,
- 5 врста гмизаваца;

на прилозима Директиве о птицама (Директива 2009/147/ЕС ЕУ о заштити дивљих птица) се налазе 32 врсте птица;

према Бернској конвенцији (Конвенција о заштити европског дивљег живог света и природних станишта) заштићене су:

- 4 врсте инсеката,
- 7 врста водоземаца,
- 6 врста гмизаваца.

Темељну вредност подручја чине три строго заштићене врсте птица које се гнезде у лесним одсечима насталим активношћу човека у северном делу заштићеног подручја: **пчеларица *Merops apiaster*, брегунца *Riparia riparia* и црна чиопа *Arus arus*.**

Такође, Глинара је значајан еколошки коридор од локалног значаја за бројне врсте птица које су од националног и међународног значаја за заштиту, а које су присутне у оквиру еколошки значајног подручја и међународно значајног подручја за птице ИВА „Ушће Саве у Дунав“ које обухвата простор Панчевачких ада, бару Реву и Форланд леве обале Дунава и ушћа Тамиша. У односу на наведене 32 врсте, према Директиви о очувању дивљих птица шест врста птица су гнездарице подручја и користе подручје у значајнијој мери: црна рода *Ciconia nigra*, бела рода *Ciconia ciconia*, осичар *Pernis apivorus*, белорепан *Haliaeetus albicilla*,

сеоски детлић *Dendrocopos syriacus* и руси сврчак *Lanius collurio*. Сеоски детлић *Dendrocopos syriacus* и руси сврчак *Lanius collurio*, док су остале врсте само у пролазу на сеоби или користе Глинару као коридор за прелет током исхране. У складу са SPEC категоријама, две врсте птица су од глобалног значаја: **грлица *Streptopelia turtur* и вивак *Vanellus vanellus*.**

Теренским истраживањима и на основу литературних података, на подручју Глинару евидентирано је 7 врста водоземаца од укупно 23 врсте које живе у Србији, што чини 30,43% њиховог диверзитета. Шест врста је строго заштићено: шумска жаба (*Rana dalmatina*), гаталинка (*Hyla arborea*), обична крастача (*Bufo bufo*), црвенотрби мукач (*Bombina bombina*), обична чешњарка (*Pelobates fuscus*) и источна (сиријска) чешњарка (*Pelobates syriacus*), као и велика зелена жаба (*Pelophylax ridibundus*), која је у категорији заштићених врста. Обична чешњарка и источна (сиријска) чешњарка имају и статус угрожених врста на глобалном нивоу.

Од гмизаваца је такође забележено 7 врста од укупно 27 које живе у Србији, што чини 25,93% њиховог диверзитета. Строго заштићене су 4 врсте: Ескулапов смук (*Zamenis longissimus*), степски смук (*Dolichophis caspius*), рибарица (*Natrix tessellata*) и белоушка (*Natrix natrix*), док зидни гуштер (*Podarcis muralis*), зелембаћ (*Lacerta viridis*) и ливадски гуштер (*Lacerta agilis*) немају статус заштићене врсте, али су значајне за очување целокупног биодиверзитета.

Све врсте водоземаца и гмизаваца Глинару представљају веома значајне карике у трофичким односима подручја и непосредне околине. Глинару је и значајно место за репродукцију велике зелене *Pelophylax ridibundus* и ливадске жабе *Rana temporaria* које су регистроване у три плитке баре дуж југоисточне границе подручја. Самим тим, од важности је и очување ових влажних станишта, које су од значаја и за присуство других органских врста које треба детаљније истражити.

Фауна инсеката подручја обухвата 65 врста из редова правокрылаца (*Orthoptera*), лептира (*Lepidoptera*), тврдокрылаца (*Coleoptera*) и мрежокрылаца (*Neuroptera*). Од наведеног броја, 11 врста је строго заштићено у Србији, од којих 4 има и међународну заштиту, односно налази се на прилозима Директиве о стаништима и Бернске конвенције.

Најзначајнији представници инсеката су:

- *Acrida ungarica* (панонски скакавац) – строго заштићена врста правокрылца,
- 4 строго заштићене врсте лептира – *Zerynthia polyxena* (ускршњи лептир), *Papilio machaon* (ластин репак), *Pieris brassicae* (велики купусар) и *Lycaena dispar* (велики дукат),
- 4 строго заштићене врсте тврдокрылаца – *Cerambyx cerdo* (храстова стрижибуба), *Lucanus cervus* (јеленак), *Oryctes nasicornis* (носорожац) и *Onthophagus furcatus* (мали балегар),
- једна строго заштићена врста мрежокрылца – *Murgemeleon formicarius* (мрављи лав).

На прилозима и Директиве о стаништима (Council Directive 92/43/ЕЕС) и Бернске конвенције (Convention on the Conservation of European Wildlife and Natural Habitats, ETS No. 104) су наведени: лептири *Zerynthia polyxena* (ускршњи лептир) и *Lycaena dispar*

(велики купусар) и тврдокрилци *Cerambyx cerdo* (хрстова стрижибуба) и *Lucanus cervus* (јеленак).

Осим природних вредности, на Глинари је посебно значајно станиште настало формирањем – лесног одсека дужине 550 метара у коме се гнезде три строго заштићене врсте птица: пчеларица, брегуница и црна чиопа. Отворени лесни профили у Глинари, створени антропогеним активностима приликом експлоатације леса и лесоидних глина, омогућају да се у континуитету, у последњих скоро милион година, прати комплетан развој лесних и погребених – фосилних хоризоната, као и карактеристичне морфолошке облике и појаве на површини (у рељефу). А потом и попуњавање слободних ниша за одређене органске врсте, у овом случају дивљих врста птица.

Поврх свега, Глинара има социјалну, културну, туристичко-рекреативну и научно-истраживачку функцију. Налази се у склопу заштићене визуре која се пружа са Милићевог брда ка ушћу Саве у Дунав. Пешачки је коридор у градској средини и има важну улогу у систему зеленила града. „Анализа зона теоретских видљивости“ предела (*Zone of Theoretical Visibility*) је показала да у радијусу од 9.500 m постоји визуелна комуникација између Глинаре и значајних подручја центра Београда, Банатске низије, Звездарске шуме, Великог ратног острва, старог дела Земуна и куле Гардош.

Значајан број врста птица посећује подручје у одређеном делу године или током целе године, али се не гнезди у границама Заштићеног станишта „Глинара“. Осим тога, Глинара је значајани локални еколошки коридор за одређени број врста птица које су од националне и међународне важности за заштиту. Укупно 25 врста птица има статус гнездарица, док су 13 врста могуће/вероватне гнездарице. Према Директиви о очувању дивљих птица овде је евидентирано шест врста птица: црна рода *Ciconia nigra*, бела рода *Ciconia ciconia*, осичар *Pernis apivorus*, белорепан *Haliaeetus albicilla*, сеоски детлић *Dendrocopos syriacus*, руси сврачак *Lanius collurio*. Само су две врсте гнездарице из ове групе и користе подручје у значајнијој мери (*Dendrocopos syriacus* и *Lanius collurio*). Две врсте птица су од глобалног значаја: грлица *Streptopelia turtur* и вивак *Vanellus vanellus*.

Додатну вредност представља **ХЕРПЕТОФАУНА**. Теренским истраживањима и на основу литературних података, на подручју Глинаре евидентирано је 7 врста водоземаца. Од гмизаваца је такође забележено 7, при чему су 4 врсте змија: Ескулапов смук (*Zamenis longissimus*), степски смук (*Dolichophis caspius*), рибарица (*Natrix tessellata*) и белоушка (*Natrix natrix*) од укупно 10 врста које насељавају Србију и 5 врста које живе на територији Београда.

Врсте које су национално (описане у Црвеним књигама фауне Србије I – водоземци и II – гмизавци) и међународно значајне, и у одређеној мери угрожене врсте водоземаца и гмизаваца су: обична чешњарка (*Pelobates fuscus*), источна чешњарка (*Pelobates syriacus*) и степски смук (*Dolichophis caspius*). Обична чешњарка и источна (сиријска) чешњарка имају и статус угрожених врста на глобалном нивоу. Све врсте водоземаца и гмизаваца Глинаре представљају веома значајне карике у трофичким односима подручја и непосредне околине, а и значајно је као репродуктивни центар велике зелене (*Pelophylax ridibundus*) и ливадске жабе (*Rana temporaria*).

Фауна **ИНСЕКАТА** овог подручја обухвата 65 врста из редова правокрилаца (Orthoptera), лептира (Lepidoptera), тврдокрилаца (Coleoptera) и мрежокрилаца (Neuroptera). Од наведеног броја 11 врста је строго заштићено у Србији, при чему 4 врсте имају и међународну заштиту, односно налази се на прилозима Бернске конвенције и Директиве о стаништима. Најзначајнији представници инсеката су: строго заштићена врста правокрилца *Acrida ungarica* (панонски скакавац), 4 строго заштићене врсте лептира *Zerynthia polyxena* (ускршњи лептир), *Papilio machaon* (ластин репак), *Pieris brassicae* (велики купусар) и *Lucana dispar* (велики дукат), 4 строго заштићене врсте тврдокрилаца *Cerambyx cerdo* (храстова стрижибуба), *Lucanus cervus* (јеленак), *Oryctes nasicornis* (носорожац) и *Onthophagus furcatus* (мали балегар), и једна строго заштићена врста мрежокрилца *Myrmeleon formicarius* (мрављи лав). На прилозима Директиве о стаништима (Council Directive 92/43/ЕЕС) и Бернске конвенције (Convention on the Conservation of European Wildlife and Natural Habitats, ETS No. 104) се налазе: лептири *Zerynthia polyxena* (ускршњи лептир) и *Lucana dispar* (велики купусар) и тврдокрилци *Cerambyx cerdo* (храстова стрижибуба) и *Lucanus cervus* (јеленак).

Глинара има социјалну, културну, туристичко-рекреативну и научно-истраживачку функцију. Налази се у склопу заштићене визуре (План генералне регулације система зелених површина града Београда, „Службени лист града Београда“ бр. 110/2019) која се пружа са Милићевог брда ка ушћу Саве у Дунав. Пешачки је коридор у градској средини и има важну улогу у систему зеленила града. „Анализа зона теоретских видљивости“ предела (Zone of Theoretical Visibility) је показала да у радијусу од 9500 m постоји визуелна комуникација између Глинаре и значајних подручја центра Београда, Банатске низије, Звездарске шуме, Великог Ратног острва и старог дела Земуна (кула Гардош). Значајан је регулатор мезоклиме, ублажава климатске и временске екстреме, место где су повољни услови за одмор, боравак, рекреацију и релаксацију.

На простору Глинаре се јавља типични сувоземни лес. Лесне насlage представљају врло распрострањене квартарне творевине таложене током хладних етапа плеистоцена у незагледаном („периглацијалним“) областима Евроазије и Америке, јужно од некадашњег ледничког покрива. На лесним профилима регистровани су хоризонти фосилног земљишта – погребене земље, стваране за време интергласијала – топлијих интервала леденог доба који се смењују са светлијим хоризонтима леса ствараним за време гласијала (хладни периоди леденог доба) млађег квартара. На основу тога, могуће је континуирано пратити развој лесних творевина у последњих скоро милион година, као и датовање времена лесних и палеоземљишних секвенци.

Копанем лесоидне глине настали су одсеци у којима су своја станишта (гнезда) нашле пчеларица, брегуница и црна чиопа. Лесни одсек, који се пружа кроз северни део добра, дуг је 550 метара.

7. КАТЕГОРИЈА ПРИРОДНОГ ДОБРА ПРЕМА КЛАСИФИКАЦИЈИ НАЦИОНАЛНОГ ЗАКОНОДАВСТВА И СВЕТСКЕ УНИЈЕ ЗА ЗАШТИТУ ПРИРОДЕ (IUCN)

III категорија – заштићено подручје локалног значаја

Правилник о критеријумима вредновања и поступку категоризације заштићених подручја („Службени гласник РС“, бр. 97/2015)

IUCN Категорија IV – Подручје управљања стаништем или врстом
IUCN Category IV – Habitat/species management area

„Категорија IV заштићених подручја намењена је заштити тачно одређене врсте или станишта, и управљање њиме је усмерено према том циљу. Подручја заштићена у овој категорији често, иако не нужно, захтевају спровођење редовних управљачких активности усмерених на очување врсте или одржавања станишта“

Водич за примену IUCN категорија управљања за заштићена подручја, WCPA, IUCN, 2008, Гланд, Швајцарска. (Guidelines for Applying Protected Area Management Categories, WCPA, IUCN, 2008, Gland, Switzerland).

8. МЕЂУНАРОДНИ СТАТУС ПРИРОДНОГ ДОБРА

НЕМА.

9. ИСТОРИЈАТ ЗАШТИТЕ ПОДРУЧЈА

Простор Глинаре до сада није био обухваћен ни једним обликом заштите са аспекта очувања природних вредности.

10. ОПИС ЛОКАЛИТЕТА – РЕЖИМ ЗАШТИТЕ III СТЕПЕНА И МЕРЕ ЗАШТИТЕ

У циљу задржавања функционалности и структуре заштићеног добра, потребно је применити адекватне мере очувања и унапређења природних вредности и одрживог коришћења подручја.

Због специфичности положаја, високог степена измењености станишта и простора, присуства човека и динамичног развоја околине, режим заштите је планиран тако да омогући активно управљање подручјем. Из тог разлога на Заштићеном станишту „Глинара“ је успостављен режим заштите III степена.

У **режиму III степена заштите** генерално се могу вршити управљачке интервенције у циљу рестаурације, ревитализације и укупног унапређења заштићеног подручја, развој села и унапређење сеоских домаћинстава, уређење објеката културно-историјског наслеђа и традиционалног градитељства, очување традиционалних делатности локалног становништва, селективно и ограничено коришћење природних ресурса и простора уз потребну инфраструктурну и другу изградњу.

Осим мера забрана које су дефинисане чланом 35. Закона о заштити природе („Службени гласник РС“, бр. 36/2009, 88/2010, 91/2010, 14/2016, 95/2018-др.закон и 71/2021) и Уредбом о режимима заштите („Службени гласник РС“, бр. 31/2012) одређују се и следеће

додатне мере заштите како би се избегло угрожавање темељних вредности заштићеног подручја.

У режиму заштите III степена **забрањује се**:

- кретање посетилаца и било ког типа возила и механизације у зони од најмање 200 m од вертикалних одсека са рупама у којима се гнезде птице у периоду гнезђења птица од 25. априла до 25. јула;
- ископавање и коришћење леса,
- сваки облик деградације лесних одсека – бушење рупа, постављање кочића за пењање и било каквих привремених објеката, осим за потребе центра за посетиоце од стране управљача;
- организовање масовних манифестација;
- бука у периоду размножавања и подизања младих брегуница, пчеларица и црних чиопа,
- лов у границама и у зони 500 m од спољне границе заштићеног станишта;
- исушивање и засипање бара;
- паљење ватре,
- вожња моторних возила било ког типа укључујући квадове и мотоцикле;
- формирање депонија;
- примењена геолошка истраживања у циљу утврђивања резерви за комерцијалну експлоатацију минералних сировина, подземне воде и геотермалних ресурса;
- изградња соларних електрана;
- изградња викендица, насеља и отварање грађевинског подручја;
- изградња привредних, индустријских и енергетских објеката;
- изградња спортско-рекреативних комплекса, спортских објеката (спортске хале, затворени базени, спортски балони, спортски стадион);
- изградња објеката за управљање отпадом.

У режиму заштите III степена **ограничава се**:

- кретање посетилаца и било ког типа возила и механизације у зони од најмање 200 m од вертикалних одсека са рупама у којима се гнезде птице изван периода гнезђења птица (пре 25. априла или после 25. јула);
- спровођење антиерозионих мера;
- радови на одржавању и ревитализацији аутохтоних станишта;
- уклањање инвазивних и алохтоних врста;
- изградња објеката за потребе очувања, унапређења и приказивања природног добра;
- туризам мањег обима који за циљ има промоцију и презентацију природних вредности;
- изградња туристичке инфраструктуре на мање, привремене објекте који су примарно намењени презентацији природних вредности;
- изградња мањих привремених спортских објеката, трим стазе, стазе здравља, бицикличке стазе и пратећих објеката мањег габарита у функцији туристичке инфраструктуре и у складу са спортском наменом, чијим коришћењем не би биле угрожене темељне вредности природног добра.



Слика 3. Један од видиковаца –поглед на Дунав

11. КОНЦЕПТ ЗАШТИТЕ

Подручје које је заштићено представља зелену оазу и вредно подручје очуваних природних вредности – флоре, фауне, типова станишта, визуре предела и рељефа ширег подручја града Београда.

Важећим Законом о заштити природе („Службени гласник Републике Србије“, број 36/2009, 88/2010, 91/2010 – исправка, 14/2016, 95/2018-други закон и 71/2021), режимом заштите III степена – проактивна заштита, заштита се спроводи на заштићеном подручју или његовом делу са делимично измењеним и/или измењеним екосистемима, пределима и објектима геонаслеђа од научног и практичног значаја (члан 35.).

Овако дефинисан концепт заштите омогућава спровођење прописаних мера и циљева заштите, ствара услове за одрживо управљање кроз уређење и коришћење природног добра и кроз истицање великих потенцијала близине града Београда и његових природних разноликих вредности.

Заштита подручја Глинаре у режиму III (трећег) степена представља основ за предузимање одређених активних мера, читавог простора који је деградиран и нарушен различитим антропогеним факторима. Заштитом станишта ће се омогућити очување биљних и животињских врста, од значаја за рубне делове урбане средине, зелену инфраструктуру града Београда и његовог свеукупног биодиверзитета. Заштитом простора такође ће се обезбедити адекватније одрживо управљање које ће омогућити да подручје постане препознатљиво по природним вредностима, значајно за различите видове истраживања, едукације и презентације.

12. СМЕРНИЦЕ ЗА УНАПРЕЂЕЊЕ- ПРЕПОРУКЕ ЗАВОДА ЗА ЗАШТИТУ ПРИРОДЕ СРБИЈЕ

У циљу што доследнијег спровођења мера и концепта заштите, неопходно је обезбедити:

- финансијску подршку и формирање стручног кадра,
- доношење програмских и планских докумената и њихову верификацију,
- координацију рада управљача, корисника природног добра, службе заштите природе и надлежних органа,
- израду Плана управљања и годишњег програма управљања у року 6 месеци тј. два месеца од дана ступања на снагу акта о заштити,
- израду Програма развоја туризма ширег подручја којим ће се валоризовати укупно природно и културно-историјско наслеђе и у потпуности активирати постојећи туристички капацитети,
- израду Правилника о унутрашњем реду и чуварској служби.

По доношењу наведених програма и аката, или упоредо са њима, управљач ће предузети активности за реализацију приоритетних задатака као што су:

- обележавање границе заштићеног природног добра и зона са режимом заштите III степена у сарадњи са Заводом за заштиту природе Србије, а у складу са Правилником о обележавању заштићених природних добара („Службени гласник РС“ бр. 30/92, 24/94 и 17/96),
- утврђивање имовинско правних односа,
- израду програма истраживања и праћења стања на заштићеном природном добру, а које се односе на:
 - картирање станишта и предузимање мера заштите угрожених врста које су у категорији строго заштићених и заштићених дивљих биљних и животињских врста,
 - перманентно праћење квалитета животне средине по свим параметрима,
 - усвајање биомониторинг система који се базира на GIS технологији која омогућава повезивање података о распрострањењу промена биолошких параметара.

Осим наведеног потребно је:

- предвидети редован систем праћења строго заштићене врсте сисара слепо куче (*Nannospalax leucodon*) на овом подручју. Према усменом саопштењу др Наде Ћосић, териолога из Института за биолошка истраживања „Синиша Станковић“ Универзитета у Београду, на свега 400 метара од граница подручја Заштићеног станишта „Глинара“, према Вишњичкој бањи, уочен је систем подземних канала

- типичан за слепо куче. С обзиром на то да је присуство ове врсте потврђено на Вишњици пре неколико година, велика је вероватноћа да заштићено подручје већ настањује ова строго заштићена дивља врста, или се њено присуство може очекивати у наредном периоду;
- очувати и унапређивати разноврсност станишта. С једне стране, утицајем човека секундарно су омогућени услови за гнежђење врста птица у одсецима, док са друге, такво стање треба у што већој мери задржати или унапредити у правцу очувања одсека као повољног места за гнежђење птица и забране или ограничења радова и активности који нарушавају то стање (било каква изградња и ширење инфраструктуре на одсецима, и у непосредној близини одсека, и забране или ограничења активности и кретање људи и механизације у наведеним зонама);
 - уклањати инвазивне врсте уз допуштање спонтане обнове вегетације (природна сукцесија) са циљем враћања степских флорних елемената;
 - радити на обнављању барских екосистема угрожених затрпавањем и загађењем;
 - ограничити даље уништавање највреднијих и најочуванијих комплекса под лесним одсецима и спречити њихову даљу фрагментацију, а нарочито радити на смањивању ризика од пожара;
 - мере заштите усмерити ка очувању отворених травнатих станишта која насељавају врсте птица које су везане за отворена станишта, уз ограничавање присуства људи и њихових активности уз вертикалне одсеке, нарочито у репродуктивном периоду птица;
 - предузети неопходне мере активне заштите појединих врста и њихових животних простора, као и наставак континуираног праћења дистрибуције и бројности, нарочито врста птица које су темељне вредности подручја;
 - истраживања у циљу добијања потпунијих података о дистрибуцији, екологији и популационим параметрима врста водоземаца и гмизаваца,
 - ради смањења негативних антропогених утицаја на орнитофауну подручја, потребно је ограничено развијати даље инфраструктурно и привредно отварање подручја, градњу викенд насеља и других објеката;
 - спречити евентуални неконтролисани лов и одстрел заштићених врста птица и усагласити ловне активности са важећим прописима;
 - ограничити и контролисати сечу дрвенастих врста;
 - очувати стабла са природним дупљама за гнежђење и исхрану птица из редова детлића *Piciformes* и одређеног броја врста из реда певачица *Passeriformes*;
 - у циљу заштите фауне инсеката контролисати употребу пестицида за сузбијање штеточина на пољопривредним површинама;
 - избегавати инсектициде широког спектра дејства а користити циљано препарате за групу „штетних“ инсеката. Такође треба водити рачуна о динамици и начину примене препарата;
 - неопходно је да Управљач развија што бољу сарадњу са локалном заједницом, корисницима простора и осталим заинтересованим странама;
 - извршити развој и имплементацију законске регулативе на локалном нивоу, као и едукацију локалног становништва и подизање свести јавности о значају заштите подручја, врста и екосистема (поставити инфо табле);
 - поставити и одржавати табле са упозорењем на опасност од пожара и забрану ложења ватре. Уређење пешачких стаза треба да је у складу са одрживим коришћењем, тј. на начин да се уклопе и прилагоде природној средини подручја како се не би омогућили деградирајући ефекти по средину;

- забрана одлагања сваког отпада; постављање канти за прикупљање отпада обављати само уколико је регулисано њихово контролисано пражњење;
- предвидети заштиту архитектонског наслеђа објеката града Београда који су видљиви са Глинаре;
- осмислити и повезати развој туризма везаног за Дунав и бициклическу стазу европске мреже, како би се до обале Дунава прикључила стаза од видиковца на Глинари.



Слика 4. поглед са Глинаре

13. МОГУЋЕ ПЕРСПЕКТИВЕ ОДРЖИВОГ РАЗВОЈА

Одрживи развој, тј. све његове принципе, неопходно је применити на читавом простору Глинаре. Такође је неопходно створити модел који на квалитетан начин задовољава друштвено-економске потребе и интересе грађана, али истовремено уклања или знатно смањује утицаје који имају деструктивне и штетне утицаје на животну средину и природне ресурсе.

Заштиту природних вредности остварити променом утемељеног приступа, кроз забране и ограничења које је неопходно усмерити на одрживост. Спровођењем одрживог развоја

на простору Глинару долази до побољшања стања екосистема које дефинише његову способност да пружа услуге.

Због свог положаја, тачније близине урбаној зони, и могућности да побољша зелену инфраструктуру града Београда, као и близине реке и насеља, потребно је темељно урадити анализу развоја туризма, тако да се развија на одржив начин, уз непрекидно контролисање, побољшање и прилагођавање заштити по модерним, економичним и одрживим концептима.

Променом односа људских активности према природним ресурсима долази до стварања концепта заштите и унапређења одрживог развоја на читавом простору. Сходно томе још неке од могућих перспектива одрживог развоја су успостављање развојно-научних, едукативних и културно-просветних активности. Презентовање и приказ заштићеног подручја кроз одрживост, а на основу аутентичности, репрезентативности, близине урбане средине, разноврсности, природном богатству и пејзажној атрактивности, али и покретању пројеката за едукацију ученика, студената и других заинтересованих страна у виду посета школа, факултета, стручних организованих посета и др.

Екосистемски приступ је приступ који може допринети побољшању стања животне средине кроз мере ублажавања и прилагођавања, у циљу проналажења баланса између очувања и коришћења биолошке разноврсности.

14. НАЧИН УПРАВЉАЊА И ОБАВЕЗЕ УПРАВЉАЧА

Управљање заштићеним подручјем спроводи се на основу акта о проглашењу заштићеног подручја и Плана управљања заштићеним подручјем (чл. 44., 51-54. Закона о заштити природе). Управљање подразумева ефикасно планирање, праћење стања, предузимање мера и активности на унапређењу, развоју и коришћењу природних вредности подручја сагласно утврђеним мерама и условима заштите.

Основне претпоставке за ефикасно спровођење заштите су:

- доношење прописаних планских докумената, њихова стручна и друштвена потврда;
- стручна, кадровска и организациона оспособљеност управљача;
- обезбеђивање обучене чуварске службе;
- обезбеђивање средстава за опремање и уређење подручја;
- разрада и реализација финансирања.

Законом о заштити природе су регулисане обавезе управљача заштићеног подручја (члан 68.) и међусобне обавезе и односи управљача и корисника заштићеног природног добра (нпр. чл. 56., 59. и 110), које су садржане и у другим актима донетим на основу овог Закона. Међутим, осим обавеза, управљач има и одређена права која су им дата Законом (нпр. чл. 56. и 110.), а која им омогућавају реализацију постављених задатака и циљева.

Управљач за поверено добро доноси План управљања заштићеним подручјем, Правилник о унутрашњем реду и чуварској служби и друга акта са условима и мерама заштите и развоја заштићеног природног добра, полазећи од акта о проглашењу донетог у складу са Законом о заштити природе.

Права и обавезе управљача:

- чува заштићено подручје и спроводи прописане режиме заштите;
- унапређује и промовише заштићено подручје и обезбеђује услове за развој едукативно-образовних и научно-истраживачких, информативно- пропагандних и других активности, које треба да допринесу афирмацији заштићеног природног добра;
- обележава заштићено подручје, границе и режиме заштите у складу са Правилником о начину обележавања заштићених природних добара („Службени гласник РС“, бр. 30/1992, 24/1994, 17/1996);
- доноси план (средњорочни, десетогодишњи) управљања заштићеним подручјем а на основу њега и годишње програме управљања заштићеним подручјем;
- кроз План усаглашава активности других корисника;
- надлежном органу доставља извештај о остваривању годишњег програма управљања за претходну годину и годишњи програм за наредну годину, као и извештај о остваривању плана управљања;
- доноси Правилник о унутрашњем реду и чуварској служби;
- доноси акт којим се утврђује висина, начин обрачуна и плаћања накнаде за коришћење заштићеног подручја;
- осигурава несметано одвијање природних процеса и одрживог коришћења заштићеног подручја;
- даје сагласност за обављање научних истраживања, извођење истражних радова, снимање филмова, постављање привремених објеката на површинама у заштићеном подручју и даје друга одобрења у складу са Законом о заштити природе и Правилником о унутрашњем реду и чуварској служби;
- обезбеђује надзор над спровођењем услова и мера заштите природе;
- издаје дозволе за посећивање заштићеног подручја у циљу образовања;
- прати кретање и активности посетилаца и обезбеђује обучене водиче за туристичке посете;
- стара се о заштићеним врстама на заштићеном подручју, планирањем и спровођењем мера и активности на управљању популацијама, у оквиру планова и програма управљања;
- формира базу података у функцији управљања, коришћења и мониторинга стања у заштићеном подручју, тј. води евиденције о природним вредностима и о томе доставља податке Заводу за заштиту природе Србије;
- води евиденцију о људским активностима, делатностима и процесима који представљају фактор угрожавања и оштећења заштићеног подручја и о томе доставља податке Заводу и органу надлежном за послове заштите животне средине локалне самоуправе;
- води евиденцију о непокретностима са подацима од значаја за управљање заштићеним подручјем;

- у сарадњи са републичком инспекцијом и органима безбедности спречава све активности и делатности које су у супротности са актом о заштити и представљају фактор угрожавања и девастације заштићеног подручја;
- обезбеђује финансијска средства из буџета и из накнада за коришћење заштићеног природног добра, као и других извора утврђених законом;
- доноси акт о накнади за коришћење заштићеног подручја;
- врши и друге послове утврђене Законом о заштити природе и актом о заштити.

Уколико се у поступку надзора над радом, стручног и инспекцијског надзора утврди да управљач не извршава обавезе установљене актом о заштити, управљање заштићеним подручјем се одузима и поверава другом управљачу.

15. ПРИОРИТЕТНЕ МЕРЕ И АКТИВНОСТИ НА УПРАВЉАЊУ ЗАШТИЋЕНИМ СТАНИШТЕМ „ГЛИНАРА“ ЗА ПЕРИОД ОД 2025. ДО 2035. ГОДИНЕ

Овај План управљања израђује се за период од десет година и представља први План управљања за заштићено станиште „Глинару“ обзиром да је подручје проглашено за заштићено у 2024. гидини.

Овај план представља детаљан опис приоритетних активности и биће усвојен 2025. године у складу са Одлуком о проглашењу.

Приоритетни задатак управљача, је организовање активности на успостављању одговарајуће организације послова и задатака у складу са Одлуком. Десетогодишњим Планом и Годишњим програмима, су усклађене развојне активности са циљевима очувања и унапређења природног добра којим ће се водити рачуна о заштити, спровођењу образовних и научно – истраживачких активности, а посебно ће се развијати промоција заштићеног добра путем информативно-пропагандних и других активности. Управљач спроводи следеће приоритетне мере и активности:

- Организован је рад чуварске службе;
- Управљач врши мониторинг - контролу станишта, путем мониторинга, што укључује праћење стања заштићеног станишта и израду фотодокументације како би се имао перманентан увид у стање и на време реаговало на сваку уочену промену;
- осигурава неометано одвијање природних процеса и одрживог коришћења заштићеног подручја;
- спроводи прописане режиме заштите;
- обезбеђује надзор над спровођењем услова и мера заштите природе посебно прати кретање и активности посетилаца и обезбеђује обучене водиче за туристичке посете;
- непрекидно ће се старати о постављеним таблама, када буду постављене, као и о правилном и утврђеном начину боравка посетилаца и корисника;
- организује информативно-пропагандну активност у циљу промовисања и афирмације;
- организује промотивне радионице за грађане и туристе;
- обезбеђује услове за развој образовних активности ради афирмације заштићеног подручја ;
- организује радионице са презентацијом за грађане, ученике и студенте;

- биће успостављена сарадња и контакти са научним и стручним институцијама и организацијама, локалним становништвом, као и са корисницима парцела на Заштићеном подручју у циљу развијања програма заштите.

16. ФИНАНСИРАЊЕ

Финансирање Плана управљања заштићеним стаништем „Глинара“ 2025.-2035. године регулисано је чланом 14. Одлуке о проглашењу заштићеног станишта „Глинара“ и чланом 69. Закона о заштити природе. Средства обезбеђена у буџету града Београда (Градски секретаријат за заштиту животне средине) за текућу годину исплаћују се управљачу у складу са обимом и динамиком мера и активности утврђених годишњим програмом. Стручни надзор над спровођењем Одлуке о заштити и аката донетих на основу решења врши организација за заштиту природе у складу са законом.

17. РЕАЛИЗАЦИЈА ДЕСЕТОГОДИШЊЕГ ПЛАНА УПРАВЉАЊА

Израда аката Управљача

У оквиру управљања заштићеним природним добром, а у циљу спровођења заштите, развоја, унапређења, стављања у функцију заштићеног природног добра и решавања могућих конфликта интереса, биће спроведене следеће активности:

- **Израда Плана за период од 10 година** под називом „План управљања заштићеним стаништем "Глинара" за период 2025. до 2035. године;
- **Правилник о унутрашњем реду и чуварској служби;**
- **Организовање чуварске службе.**

У оквиру активности редовног одржавања, успостављен је рад чуварске службе. У првом периоду чуварска служба је организована на принципу волонтерског рада. Ангажован је Чувар за обављање послова контроле и надзора заштићеног подручја, као део система управљања над природним добром које се реализује у смислу превентивне заштите. Чувар редовно обилази локацију заштићеног подручја.

Годишњим програмима управљања спроводиће се десетогодишњи План управљања заштићеног станишта „Глинара“. На тај начин активности ће обухватити интегрални приступ заштити природног наслеђа. Програм заштите и развоја заштићеног станишта „Глинара“ конципиран је тако да садржи све елементе из Одлуке о заштити, као и обавезу предузимања свих расположивих мера заштите природног добра и очувању основних вредности које се у њему налазе.

Приоритетне активности и мере на заштити, одржавању, праћењу стања и унапређењу природних и створених вредности

План управљања заштићеним подручјем доноси управљач за период од 10 година. На План управљања сагласност даје Секретаријат за заштиту животне средине Градске управе града Београда по претходно прибављеном мишљењу Завода за заштиту природе Србије. План управљања се разрађује и спроводи кроз Годишње програме управљања заштићеним подручјем на које, такође, сагласност даје Секретаријат за заштиту животне средине града Београда. Програмом управљања, из Плана управљања за 10 година, одређују се мере и активности заштите, одржавања, унапређења и коришћења заштићеног подручја, са обимом и динамиком њихове реализације и износом потребних финансијских средстава.

ЦИЉ 1	Праћење стања и унапређење природних и створених вредности
МЕРЕ	Израда планске и инвестиционо техничке документације
АКТИВНОСТИ	Техничка израда свих докумената: <ul style="list-style-type: none"> • Плана управљања • Годишњег програма управљања • Кварталних извештаја • Годишњих извештаја • Ситуација
ВРЕМЕНСКИ ПЕРИОД РЕАЛИЗАЦИЈЕ	2025-2035

ЦИЉ 2	Праћење стања и унапређење природних и створених вредности
МЕРЕ	Израда базе података (ГИС) и геодетске основе
АКТИВНОСТИ	<ul style="list-style-type: none"> • На основу урађене геодетске основе планира се израда базе података (ГИС) у функцији управљања, мониторинга и коришћења
ВРЕМЕНСКИ ПЕРИОД РЕАЛИЗАЦИЈЕ	2025-2035

ЦИЉ 3	Праћење стања и унапређење природних и створених вредности
МЕРЕ	Очување станишта

АКТИВНОСТИ	<ul style="list-style-type: none"> • Мониторинг врсте - предвидети редован систем праћења строго заштићене врсте сисара слепо куче (<i>Nannospalax leucodon</i>) на овом подручју • организовање стручног мониторинга • Присуство чуварске службе • Редовно обавештавање секретријата и Завода за заштиту природе
ВРЕМЕНСКИ ПЕРИОД РЕАЛИЗАЦИЈЕ	2025-2035

ЦИЉ 4	Коришћење заштићеног подручја
МЕРЕ	Извођење образовних програма и пројеката
АКТИВНОСТИ	<ul style="list-style-type: none"> • Обављање практичне наставе за студенате и ученике чије струке могу да користе основне вредности станишта у едукативном смислу • Организовање образовних посета основних, средњих и стручних школа • Организовање иностраних стручних посета
ВРЕМЕНСКИ ПЕРИОД РЕАЛИЗАЦИЈЕ	2025-2035

ЦИЉ 5	Коришћење заштићеног подручја
МЕРЕ	Стварање услова за коришћење станишта у туристичке сврхе
АКТИВНОСТИ	<ul style="list-style-type: none"> • Разни облици сарадње и партнерства са корисницима заштићеног подручја
ВРЕМЕНСКИ ПЕРИОД РЕАЛИЗАЦИЈЕ	2025-2035

ЦИЉ 6	Активности, мере заштите и одржавање природних вредности
МЕРЕ	<ul style="list-style-type: none"> • ограничити даље уништавање највреднијих и најочуванијих комплекса под лесним одсецима и спречити њихову даљу фрагментацију, а нарочито радити на смањивању ризика од пожара

АКТИВНОСТИ	<ul style="list-style-type: none"> • постављање табли о информацијама, забранама и правилима понашања • усмена комуникација са корисницима, власницима, посетиоцима
ВРЕМЕНСКИ ПЕРИОД РЕАЛИЗАЦИЈЕ	2025-2035

ЦИЉ 6	Активности, мере заштите и одржавање природних вредности
МЕРЕ	<ul style="list-style-type: none"> • Редовно извођење биолошко-техничких мера заштите и неге • очувати и унапређивати разноврсност станишта
АКТИВНОСТИ	<ul style="list-style-type: none"> • селекционисана сеча, • крчење, • резивање, • садња
ВРЕМЕНСКИ ПЕРИОД РЕАЛИЗАЦИЈЕ	2025-2035

ЦИЉ 7	Активности, мере заштите и одржавање природних вредности
МЕРЕ	Набавка, одржавање и обнављање радних машина и алата и набавка потрошног материјала
АКТИВНОСТИ	<ul style="list-style-type: none"> • Набавка нове механизације • одржавање механизације • Набавка резервних делова • Набавка потрошног материјала
ВРЕМЕНСКИ ПЕРИОД РЕАЛИЗАЦИЈЕ	2025-2035

ЦИЉ 8	Унапређење, развој и уређење простора
МЕРЕ	Планирање и изградња нових стаза у мери која не угрожава основне вредности станишта и његове функције
АКТИВНОСТИ	<ul style="list-style-type: none"> • Израда нових стаза на основу урађеног пројекта и добијеног Мишљења ЗЗП Србије
ВРЕМЕНСКИ ПЕРИОД РЕАЛИЗАЦИЈЕ	2025-2035

ЦИЉ 9	Унапређење, развој и уређење простора
МЕРЕ	Планирање и изградња видиковца са визиторским центром

АКТИВНОСТИ	<ul style="list-style-type: none"> • Израда визиторског центра на основу урађеног пројекта и добијеног Мишљења ЗЗП Србије
ВРЕМЕНСКИ ПЕРИОД РЕАЛИЗАЦИЈЕ	2025-2035

ЦИЉ 10	Чување основних вредности станишта од свих облика угрожавања
МЕРЕ	Чување и праћење прописаних режима заштите и развоја ЗС „Глинара“ вршиће се у оквиру организоване чуварске службе, а на основу Правилника о унутрашњем реду и раду чуварске службе, дефинисаног Законом о заштити природе као обавезе Управљача
АКТИВНОСТИ	<ul style="list-style-type: none"> • Анализа стања и активности чуварске службе • Пружање информација посетиоцима • Обезбеђивање сигурности посетилаца током боравка у заштићеном подручју
ВРЕМЕНСКИ ПЕРИОД РЕАЛИЗАЦИЈЕ	2025-2035

18. ПЛАНИРАНЕ АКТИВНОСТИ НА ОДРЖИВОМ КОРИШЋЕЊУ ПРИРОДНИХ ВРЕДНОСТИ, РАЗВОЈУ И УРЕЂЕЊУ ПРОСТОРА

У складу са успостављеним режимом заштите, којим је дефинисано коришћење, уређење и унапређење заштићеног подручја, планиране активности су следеће:

Планиране активности на одрживом коришћењу природних вредности, развоју и уређењу простора које је потребно да се константно примењују су:

- Адекватно обележавање локације заштићеног подручја, таблама које су за те сврхе намењене,
- Одржавање доступности и прилаза заштићеном станишту,
- Одржавање уређености шетних стаза и праваца,
- Израда шетних стаза, бицикличке стазе и видиковца тј. Визиторског центра,
- Одржавање уредности станишта, уклањање непожељне вегетације,
- Чување станишта од уништавања, изградње и девастације.

- СТУДИЈСКО-ИСТРАЖИВАЧКА, ПРОГРАМСКА, ПЛАНСКА И ПРОЈЕКТНА ДОКУМЕНТАЦИЈА ПОТРЕБНА ЗА СПРОВОЂЕЊЕ ПЛАНСКИХ АКТИВНОСТИ

Закон о заштити природе дефинише обавезе управљача у смислу израде управљачких докумената за заштићено подручје, а то су:

- План управљања заштићеним подручјем за период од десет година
- Годишњи програм управљања заштићеним подручјем којим се реализује План управљања за одређену годину
- Извештај о остваривању Плана управљања заштићеним подручјем
- Извештај о остваривању Годишњег програма управљања заштићеним подручјем
- Правилник о унутрашњем реду и чуварској служби заштићеног подручја.

У оквиру управљања заштићеним подручјем, а у циљу спровођења заштите, унапређења и стављања у функцију природног добра потребно је извести истраживања чији би резултати подигли ниво значаја овог заштићеног подручја и унапредили сазнања о њему.

- АКТИВНОСТИ НА ПРОМОЦИЈИ ВРЕДНОСТИ ЗАШТИЋЕНОГ ПОДРУЧЈА

Програмске активности на промоцији станишта су усмерене на упознавању стручне јавности и институција у оквиру локалне самоуправе а и шире, о значају и вредности заштићеног подручја кроз пружање конкретних информација и популарисање природних и културних вредности. Остваривање промотивних активности одвијаће се кроз:

- Израда веб странице заштићеног подручја
- Израда штампаног материјала (флајера, брошура, лифлета и др. промо материјала)
- Учешће на семинарима и изложбама
- Презентација заштићеног добра на општини Палилула,
- Сарадња са медијским кућама
- Организовање акција поводом обележавања значајних датума
- Организовање трибина и округлих столова
- Организовање састанака управљача
- Сарадња са другим заштићеним подручјима
- Израда публикације о станишту
- Промо филм о станишту
- Презентација за основне и средње школе.

- САРАДЊА СА ЛОКАЛНИМ СТАНОВНИШТВОМ И ДРУГИМ КОРИСНИЦИМА ПРОСТОРА НА ПОДРУЧЈУ ЗАШТИЋЕНОГ СТАНИШТА

Сагледавајући функције које станиште има, локална самоуправа треба да подржава акције које имају за циљ развијање свести грађана о вредностима овог заштићеног подручја и опште еколошке културе. Унапређење заштићеног подручја подразумева успостављање даље сарадње са надлежним и заинтересованим институцијама:

- град Београд,
- општина Палилула и друге градске општине,

- надлежна Министарства,
- програмска сарадња са другим стручним установама у земљи и иностранству,
- програмска сарадња са другим управљачима у Србији,
- сарадња са локалним становништвом и другим заинтересованим субјектима.

- АКТИВНОСТИ И МЕРЕ НА СПРОВОЂЕЊУ ПЛАНА СА ДИНАМИКОМ И СУБЈЕКТИМА РЕАЛИЗАЦИЈЕ ПЛАНА УПРАВЉАЊА И НАЧИН ОЦЕНЕ УСПЕШНОСТИ ЊЕГОВЕ ПРИМЕНЕ

Основне активности и мере на спровођењу плана утврђене су добрим делом у његовом претходном садржају и оквирно се могу разврстати на:

- Активности на изради управљачких докумената (сагласно Закону о заштити природе);
- Активности на обележавању станишта као заштићеног станишта (сагласно Правилнику о начину обележавања заштићених природних добара („Службени гласник РС“, бр. 30/92, 24/94 и 17/96);
- Активности на чувању, заштити и одржавању основних вредности станишта као заштићеног природног добра;
- Активности на уређењу заштићеног станишта, а у складу са урађеним планским документима (у складу са компетентним законима);
- Активности на презентацији и популаризацији станишта;
- Активности на коришћењу станишта као образовног и научноистраживачког објекта.

Активности на изради управљачких докумената ће у највећем делу бити поверене запосленима у удружењу уз евентуалне консултантске услуге специјалиста из институција које се баве сличном проблематиком.

При том, мора се поштовати процедура и процес израде планова и програма и мора бити усаглашен са законима који ближе уређују предметне области. Активности на обележавању станишта ће се одвијати, делом, ангажовањем фирми које се баве пословима израде табли, носача, држача итд., а сама монтажа ће се вршити у личној режији запослених. Активности на чувању, заштити и одржавању основних вредности станишта као заштићеног природног добра ће се већим делом одвијати личним ангажовањем људских ресурса удружења, док ће неопходна материјална средства бити обезбеђена у складу са најповољнијим условима на тржишту. Активности на уређењу заштићеног станишта, а у складу са урађеним планским документима, већим делом се односе на план санације, реконструкције и ревитализације простора станишта у циљу његовог приближавања функционалном оптимуму.

Овим треба обезбедити:

1. Стварање пријатнијег и безбеднијег амбијента за кориснике, обезбеђивањем доступности станишта;
2. Услове за мултидисциплинарни научни рад, кроз укључивање стучњака из различитих области, који обављају научно-истраживачки рад,
3. Стварање услова за организовање образовних посета предшколског узраста, основних и средњих школа, студената Универзитета у Београду и осталих домаћих и страних факултета, затим иностране стручне посете,

посете заинтересованих грађана, укључивање станишта у туристичку понуду,

4. Стварање услова за редовно одржавање станишта ради нормалног и комфорног коришћења целе године. У активности неопходно је укључити све заинтересоване стране, пре свега, медије. Активности на коришћењу станишта као образовног и научноистраживачког објекта одвија ће се у складу са наставним планом и програмом на годишњем нивоу свих заинтересованих страна. У односу на научноистраживачки значај неопходно је у оквиру планова и програма коришћења дефинисати приоритетне теме истраживачког карактера од којих је, она везана за мониторинг, увек актуелна. Остваривање програмских активности дефинисаних у овом плану могуће је уз испуњење следећих претпоставки:
 - организовање, опремање, кадровско и стручно оспособљавање за старање о заштићеном природном добру,
 - усаглашавање израде планске и пројектне документације за извођење потребних радова на унапређивању постојећег стања, а у складу са наменом,
 - континуирано праћење стања вегетације као и стања животне средине у целини од стране стручњака,
 - инфраструктурно опремање у обиму који не нарушава основну намену станишта, а које је нужно у циљу оптимизације постојећег стања.

- СМЕРНИЦЕ ЗА УНАПРЕЂЕЊЕ

Смернице се односе и на дефинисање посебних програма заштите и унапређења популација Глинаре, али и на дефинисање програма и пројеката презентације и популаризације еколошког статуса и значаја подручја:

- праћење популација свих врста орнитофауне које се налазе на Глинари;
- обавештавање свих релевантних чинилаца и организовање састанака у циљу адекватне заштите станишта.

У складу са претходно наведеним, као и утврђеним режимима заштите, Управљач ће у наредном десетогодишњем периоду спроводити следеће активности:

1. Обезбедити геодетско снимање и ажурирање катастра на заштићеним парцелама која се у целини задржава као простор Заштићеног природног добра

Како је основни приоритет заштите самог природног добра – станишта, кроз максимално очување постојећег стања, са забраном било каквог смањења његове видне или уграђене површине, неопходно је извршити геодетско снимање и ажурирање катастра на заштићеној целини. Ова активност је основ да би све друге планиране активности биле спроведене.

2. Детаљно снимити вегетацију (постојеће врсте и њихову диспозицију) на

простору заштићеног подручја

На основу урађене геодетске основе зоне заштићене целине планира се израда базе података у функцији управљања, мониторинга и коришћења. Израда географског информативног система заштићеног подручја једна је од веома важних активности, како би заштићено станиште било што видљивије на мапи заштићених, као и зелених површина града.

3. Извршити обележавање граница природног добра,

Управљач је у протеклон периоду започео постављање табли за обележевање граница подручја.

4. Пратити стање и у случају промене тренутног стања предузети хитне мере у циљу постизања максималне безбедности станишта, као и извођење истражних радова, ради даљих истраживања, анализе и презентације заштићеног природног добра

У првој години неопходно је извршити детаљно истарживање ради утврђивања стања заштићеног станишта и описати тренутно стање.

1. Прибављање и анализа техничке и научне документације предметног подручја,

2. Одређивање реперних тачака за перманентни мониторинг. Перманентни мониторинг обављаће се сваке године и подразумева квартално обилажење целокупног заштићеног подручја, бележење затеченог стања, и указивање на евентуална новонастала заузећа или људску активност која може изазвати оштећење заштићеног подручја. У оквиру перманентног праћења биће извршена геодетска мерења (савременим методама) сваке две године. Најважније је утврдити постојеће стање викендица које су већ изграђене и пратити редовно уколико има промена на терену у оквиру граница заштићеног подручја. Редовно ће се израђивати фотодокументација.

5. Спроводити прописане режиме заштите

Активност се спроводи у складу са одредбама Одлуке о заштити.

6. Формирати чуварску службу

Ангажовање чувара заштићеног добра; активност ће бити спроведена у континуитету, свих дванаест месеци у години.

7. Поставити информативне табле (на српском и енглеском језику)

У првој години ће бити постављене две табле са информацијама о заштићеном природном добру, на чији садржај и изглед ће бити затражена сагласност Завода за заштиту природе Србије, које ће бити обнављане по потреби. Током десет година биће постављено најмање 20 информативних табли.

8. Редовно уклањање непожељне вегетације сходно орографији терена ради омогућавања сагледавања станишта

Активност ће бити спровођена у континуитету, у складу са стањем на терену.

9. Организовати информативно-пропагандну активност у циљу промовисања добра

У првој и другој години биће израђена интернет страница на којој ће поред информација о овом заштићеном добру, бити објављиване и вести и позиви за учешће на радионицама и другим облицима промотивних активности.

10. Организовати промотивне радионице за грађане и туристе

Управљач ће неколико пута годишње, самостално или у сарадњи са другим институцијама или удружењима, организовати радионице/предавања, у циљу боље информисаности грађана и заинтересованих група, а све ради промоције овог заштићеног добра и заштите природе уопште.

11. Обезбедити сарадњу са стручним институцијама и појединцима у циљу развоја програма заштите

Сарадња ће бити спровођена у континуитету у циљу стручне помоћи при спровођењу мера заштите, али и промоције добра.

12. Мониторинг и координација мониторинга јединки птица

Једна од најважнијих активности јесте перманентни мониторинг бројности свих врста птица. Мониторинг ће обављати специјализовани сарадници.

13. Учешће на семинарима и изложбама

Ова активност допринеће бољој информисаности Управљача о новинама у оквиру делатности заштите природе, размени искустава, али и прилике да Управљач промовише своје активности.

14. Развој туризма као основног и допунског садржаја

У сарадњи са надлежним институцијама, Управљач ће организовати посете за заинтересовану јавност.

15. Друге активности по захтеву организације за заштиту природе/надлежне инспекције

16. Управљач ће спроводити активности по налогу надлежних институција, а све у складу са одредбама Одлуке.

- КАДРОВСКА И ТЕХНИЧКА ОПРЕМЉЕНОСТ УПРАВЉАЧА

Правилником о условима које мора да испуњава управљач заштићеног подручја (Службени Гласник РС, бр. 85/09) предвиђено је који стручни кадар мора да поседује. Управљач да би могао да се стара о заштићеном подручју што удружење Зелено плави коридори у потпуности испуњава. На основу значаја заштићеног природног добра, његовог специфичног положаја и намене управљач би морао да има једно лица са стручном спремом и усмерења како је то прописано у члану 3. тачка 1) подтачка (1)

Правилника о условима које мора да испуњава управљач заштићеног подручја („Службени гласник РС”, бр. 85/09) и једног чувара заштићеног подручја.

Овлашћено лице удружења Зелено - плави коридори је по стручној спреми мастер инжењер шумарства, а чувар заштићеног подручја шумар са средњом стручном спремом.

- ПРОЦЕНА ПОТРЕБНИХ СРЕДСТАВА ЗА СПРОВОЂЕЊЕ МЕРА ЗАШТИТЕ

У циљу реализације концепта одрживог развоја и наведених мера и услова, неопходно је да се што пре предузму интервенције/послови који су услов за реализацију предвиђеног концепта заштите и коришћења природног добра. То су првенствено:

- Обезбеђивање геодетског снимања и ажурирање катастра на заштићеној парцели,
- Иницирање надлежних органа Града да изврше инспекцијски надзор над подстојећим стањем,
- Детаљно снимање вегетације (постојеће врсте и њихову диспозицију) на простору заштићеног природног добра.

Органи Града и Општине Палилула надлежни за издавање урбанистичких, грађевинских и других дозвола треба да у поступку његовог издавања обезбеде услове и сагласност, сходно законима и донетим правним актима надлежних завода за заштиту природе и споменика културе. По доношењу Решења о заштити, неопходно је да у законском року управљач природног добра донесе План управљања који ће разрађивати својим годишњим програмима.

Део радова на уређењу заштићеног природног добра, који су неспорни, могу се изводити као текући радови на одржавању природног добра, а то су геодетско снимање заштићеног природног добра подручја са режимима заштите и уношење његових граница у катастар и иницирање изналажења начина/дизајнерског решења за обележавање граница природног добра на који се мора прибавити претходна сагласност Градског секретаријата за заштиту животне средине, Завода за заштиту природе Србије и Завода за заштиту споменика културе.

19. ПРЕДМЕР И ПРЕДРАЧУН РАДОВА И АКТИВНОСТИ НА ЗС“ ГЛИНАРА“ ЗА ПЕРИОД ОД 2025.-2035. ГОДИНЕ

АКТИВНОСТИ	цена
Активности, мере заштите и одржавање природних вредности	10.000.00,00
Унапређење, развој и уређење простора	20.000.000,00
Коришћење заштићеног подручја	1.000.000,00
Праћење стања и унапређење природних и створених вредности	10.000.000,00
Чување основних вредности станишта од свих облика угрожавања	10.000.000,00
УКУПНО	51.000.0000,00

Укупни планирани расходи за 2024. годину износе **51.000.000,00 (педесет један милион)** динара.

Напомена: На основу члана 33, Закона о порезу на додату вредност ("Сл. гласник РС", бр. 84/04, 86/04-испр., 61/05, 61/07, 93/12, 108/13 6/14-усклађени дин изн, 68/14-др.закон,142/14, 5/15 усклађени дин.изн, 83/15, 5/16 –усклађен дин.изн, 108/16, 7/17 усклађени дин.изн. 113/17, 13/18 –усклађени дин.изн. 30/18 и 4/2019- усклађени дин. Изн. 72/2019. и 8/2020-усклађени дин.изн.), малим обвезницима не обрачунава се ПДВ за извршен промет добара и услуга.



Законски заступник Удружења "Зелено плави коридори"